

Mijn zanger.

Zóó noemde ik hem altijd, als ik over hem sprak en de jongens noemden hem wel eens den priester, want zanger was hij en priester wou hij worden.

Hij was leelijk, hopeloos, ontzettend leelijk. Zóó leelijk, dat ik niet eens kan aan komen dragen met: „maar als je zijn oogen zag” — of zoo iets, want dan zou ik de waarheid te kort doen. Zijn gelaat was vaalbleek, zijn oogen, met de bijna kleurlooze oogharen, waren dof-grijs, zonder eenige diepte of teekening, zonder ooit eene lichtende vonk er in. Zijn neus kroop langzaam en traag van 't lage voorhoofd naar beneden, en zette zich dan breed en plomp neer op 't gelaat, vaalblauw op vaalwit. Zijn haren waren lang en borstelig, onbestemd van kleur, als zijn oogharen; de jongens echter bepaalden die kleur, waar de natuur dat vergeten had, en noemden 't eene varkenskleur — en ze hadden geen ongelijk. Hij was plomp en fors gebouwd, grooter dan ik reeds, met handen en voeten als strijkijzers. Bijster

knap was hij ook al niet; middelmatigjes, middelmatigjes, maar één ding kon hij: zingen.

Hij zong verrukkelijk, met al de klaarheid van eene stem, die nog niet dat lastige ontwikkelingsstijperk heeft bereikt, en waaraan nog volmaakt niet geknoeid is. Vóór en na hem heb ik nooit eene stem in mijn klas gehad, die bij de zijne haalde, en onder de zeshonderd leerlingen der school was er geen, die hem maar eenigszins nabijkwam, zoodat ik wezenlijk trotsch op hem was.

Eens zou er dóór onze kinderen vóór onze kinderen eene operette uitgevoerd worden. Elke klas stuurde zijn beste zangers naar de gymnastiekzaal ter keuring en vol trots zond ik Bernard weg. Even later kwam de keurmeester bij me en ik opeens: „Nu, heb ik teveel gezegd? Zingt hij niet prachtig?”

„Ja, 't is een heerlijk geluid. Jammer dat de jongen zoo afschuwelijk leelijk is, want voor de hoofdpartij heb ik een jongen noodig, „fier en slank en schoon” — „nu, kleeed hem eens in een ridderpak, — daar kan eenvoudig niets van terecht komen.”

Arme, leelijke Bernard! De hoofdpartij ging zijn' neus voorbij. 't Was waar, als ridder had hij een bespottelijk figuur gemaakt. Ik geloof wel, dat hij voelde, dat *hij* feitelijk de hoofdpartij had moeten zingen, want toen zijn buurman, die toevallig den jongen was „slank en fier en schoon” genoeg om de hoofdrol te vervullen, binnenkwam, met zijn muziekpartij in de hand, knipoogde Bernard vertrouwelijk tegen me: „Hè — die mot de hoofdpartij zingen — hè — ik zal der benieuwd naar zijn. —

Mocht hij al te kort gedaan zijn, mijn arme, leelijke zanger, dan heeft 't lot hem schitterend gewroken. Want toen hij in de operette zijn houthakkerslied zong, drongen alle groote menschen, die we uitgenoodigd hadden om te komen kijken en luisteren, naar voren en luisterden wezenlijk, terwijl daarnet — nu ja, „aardige kindertjes waren 't, aardige pakjes — der zal wel veel geduld noodig zijn geweest, om ze dat te leeren.” —

Mijne zangles minachtte hij gewoonweg. Hij liet 't nooit merken onder de les. Dan zat hij ijverig

278

met zijn handen op zijn rug en zong ook mee: do-re-mi-fa-sol — maar na schooltijd, in onze vertrouwelijke oogenblikken, dan kwam hij bij me en zei: „Ik heb weer 'n nieuw vers geleerd — kijk, hier is 't.” En dan liet hij me allerlei moeilijke kerkliederen zien en neuriede ze me voor. Want hij zong „op 't orgel” van eene katholieke kerk, die toevallig schuin tegenover mijn huis stond.

Trouw hield hij me op de hoogte van al zijn doen en laten op de zanglessen, die de koormeester aan de jongens gaf.

„Vanavond kom ik weer bij U langs” vertelde hij dan. „Ik moet op de Vesper zingen.”

Of hij waarschuwde me, in welke van de vier ochtendmissen gezongen zou worden, want hij wist, dat ik dan graag stond te luisteren buiten, tegen de kerkmuur, boven aan de trap, die naar de lager gelegen tuinen achter de kerk voerde, en waarlangs mijn weg naar school liep.

Kreeg hij een nieuwen bundel liederen, dan gaf hij ze mij altijd vladelijk te leen, en thuis genoten

we met piano en viool van de plechtige kerkmelodieën.

En was hij over de zangles uitgepraat, dan begon hij over zijn ideaal. Hij wou priester worden. Er was iets roerend naëfs in hem, als hij over zijne toekomst begon. Als een klein kindje kon hij de woorden: „onze lieve Heertje” uitspreken, en 't hebben over „Moeder Maria”.

O, er school werkelijk een priester in hem! Ik geloof bepaald, dat hij me wou bekeeren, zoo lang en innig kon hij uitweiden over dingen, waarvan hij wist, dat ze mij, protestante, mystiek en daardoor misschien aantrekkelijk voorkwamen.

Toen ging hij één bepaald doel najagen, ik moest en zou eens met hem naar de kerk, als hij 't Angelus zong.

„Hé, toe, doe U 't nu eens! Ik zal een goed plaatsje voor U uitzoeken — ik weet juist een heel mooi.”

Maar ik had dat uur juist totaal geen tijd en iederen Zaterdagavond stapte hij alleen naar het Angelus. Dan zat ik boven, aan 't raam van mijne kamer te werken en dan keek

hij naar boven, groette zeer uitdrukkelijk met iets van: „Laat U je nu heelemaal niet verleiden”, verdween in de kerkpoort, doch kwam voor den aanvang van den dienst nog wel drie keer terug, telkens groetend, net zoolang, tot ik hem zag.

Toen naderde het Kerstfeest. Hij bracht oude beduimelde muziek mee, voor de nachtmis. En daar zei ik zoo zonder erg: „ja, dat heb ik me al vaak voorgenomen naar de nachtmis te gaan” — ik wou er aan toevoegen „maar 't is zoo donker en zoo koud, telkens heb ik me laten afschrikken”, doch hij liet me den tijd niet. „Hé ja, hé ja, dan kom ik U halen.”

„Wel jongetje,” zei ik huiverend, daar juist een sneeuwvlaag tegen de ruiten stooft, dan slaap ik juist zoo lekker. Je zult zien, dat ik niet op kan staan. Vier uur in den morgen.” —

„Toe juffrouw, dan zal ik U oppellen. U hebt toch zoo'n elektrieke, dan hou ik 'm net zoolang vast, tot U uit 't raam roept, dat U komt.”

„Ben je mal, jongen,” zei ik verschrikt, „dan maak je iedereen wak-

279

ker. Ik kan nog niets beloven," zei ik, een beetje in 't nauw gedreven, want ik had al zoovele Angelussen afgeslagen, ik wist dat ik hem zoo'n groot plezier zou doen, met meegaan en bovendien wilde ik wel graag ook — maar mijn bed, mijn heerlijk bed, en 't was juist zoo bitter koud. —

Doch toen we 23 December elkaar plezierige vacantie toewenschten, was ik zoo bar en bar verkouden, dat zijne hartewensch vervullen groote onvoorzichtigheid geweest zou zijn.

„Luister eens Bernard", zei ik tusschen een hoestbui en een nies in, „je ziet zelf wel, dat ik haast ziek ben van verkoudheid. Wezenlijk, als 't niet de laatste dag van 't oude jaar was geweest, dat ik jullie zie, was ik thuisgebleven. En nu 's nachts uit te gaan, en in dat hondeweer en dan misschien in eene tochtige kerk te zitten."

„Ja," zei hij bedremmeld, doch overtuigd. Toen kreeg hij opeens hoop: „Misschien is 't wel over morgennacht. Weet U wat, ik zal langs U komen en fluiten: „Stabat Mater", als U dan misschien beter

ben, roep ik U even, en dan wacht ik — en ik weet een heel mooi plaatsje achter een' pilaar, daar tocht 't heusch niet."

't Was de heilige Kerstnacht. Even over drieën wekten me de schreden der eerste kerkgangers; ik dacht er over, op te staan en 't raam te sluiten, om niet gestoord te worden door den steeds aangroeienden stroom der kerkgangers. Toen schoot me opeens Bernard te binnen en ik besloot, even wakker te blijven.

't Was een heldere nacht; 't vroom, dat 't kraakte. Dat kon ik hooren aan 't klinken der voetstappen, aan de stemmen, die tot me kwamen,

Daar klonk langzaam, melodieus gefloten: „Stabat Matar dolorosa", het lied, dat Bernard me wel eens voorgezongen had. Hij floot 't heelemaal, langzaam gaande tot de kerkpoort en even blijvende staan, om de laatste maten uit te maken, vóór hij onder de poort verdween. Arme ziel! Maar ik kreeg opeens zoo'n geweldige hoestbui, dat ik van alle gewetenswroeging, mocht ik ze al gehad hebben, ontslagen was.

Maar met Paschen, toen ben ik heusch gegaan. Paaschdag was 't niet, maar zoo om en bij, 't was bij den ochtenddienst van den Eersten Communiedag.

In 't midden der kerk, tegen een pilaar, misschien wel op het heerlijke plekje, dat Bernard met Kerstmis voor me uitgekozen had, zat ik te droomen, geheel ongestoord. Achter me was niemand, en de bruidjes en bruijommetjes met hunne familie waren ver vóór in de kerk.

Boven, op het orgel, hief het koor zijne liederen aan. Achter de balustrade kon ik, als ik goed toekeek, eene verwarring zien van jongens, al maar jongens. Als het gansche koor tegelijk zong, zag je niets van hen, maar verminderde 't gezang opeens tot drie, vier stemmen, dan kwamen er een paar hoofden over de balustrade heen. Doch Bernard zag ik niet. Langzamerhand werd de muziek zoo heerlijk mooi, dat ik jongens en al vergat en geheel onder betoovering kwam.

Blij schallend klonk het gezang vol en krachtig door de ruimte;

280

toen nam 't af in omvang, daalde, werd een koor van weemoedige, gedempte stemmen.

Daar rees één stem boven de anderen uit, zooals een leeuwerik opstijgt uit 't zachte gras, dat hem verborgen heeft gehouden, en die stem zong een jubelend loflied, een lied van allerhoogste verrukking, van allerhoogsten prijs en dank, dat de tempelruimte met gouden zonneshijn scheen te vervullen, terwijl de andere stemmen zacht, als in eerbiedige tempering van eigen geluid, bleven begeleiden.

Dat was Bernard's stem. Zóó zong Bernard, de leelijke jongen met de doffe oogen en het varkenshaar.

Het einde van Bernards geschiedenis is zeer prozaïsch, maar toch ook zeer roerend, doch ik kan 't een zoo min als 't andere helpen.

Bernards vader begon de noodige stappen te doen, om hem op een seminarium te krijgen, ik geloof te Warmond.

En even daarna kwam Bernard me dof, wanhopig, akelig gelaten vertellen, dat hij nooit priester kon worden, want men wilde hem niet

aannemen op een seminarium „omdat hij al zooveel gezien had."

Dit zijn zijn eigen woorden. Mocht 't dus niet goed mogelijk wezen, dat zulk een antwoord gegeven wordt, dan heeft Bernards vader zijn zoon om den tuin geleid.

Ik voor mij geloof wel, dat 't zoo gegeven werd. En ik kan het best begrijpen.

't Was eigenlijk dom, dat ik er niet eer aan gedacht heb. Want luister, nu ga ik achter Bernard een' somberen achtergrond teekenen: Een vader, die drinkt; tot vóór twee jaar een vader en moeder, die zeer slecht samen leefden — zijne moeder was nu dood — daarna overgelaten aan de zorgen van eene kruipende kostjuffrouw, die vader iederen keer „een rondje" afzet, als hij eens goed bij kas is. —

En nu is Bernard barbier in een der hoofdstraten van de achterbuurten, waar ik nogal eens langs kom.

En dan zie ik hem weleens bezig, door de hor heen, waarop de twee bordjes hangen.

Soms staat hij in zijn wit jasje

aan de deur en knikt me blij toe. Maar dat durft hij pas, zoo ronduit groeten.

Want in 't begin kreeg hij eene hoogroode kleur als hij me zag. Hij kan 't niet onder woorden brengen, waarom hij kleurde; kon hij 't, dan zou hij zeggen: „Zag de wereld ooit zonderlinger teleurstelling? Van het gewijde priesterkleed in het witte barbiersjasje?"

„Op 't orgel" zingt hij nog.

Gelukkige Bernard toch! Zoovele arme tobbers zwoegen en sloven, zonder één oogeblik ontheven te worden van 't neerdrukkend juk van hun leed en teleurstellingen, doch als Bernard van avond weer op 't orgel zingt en zijne stem, als een leeuwerik, wakker en blij jubelend laat stijgen boven de eerbiedig gedempte stemmen, dan zal zoowel priesterkleed als barbiersjas vergeten zijn.

NANNIE V. WEHL.

Den Haag.